

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

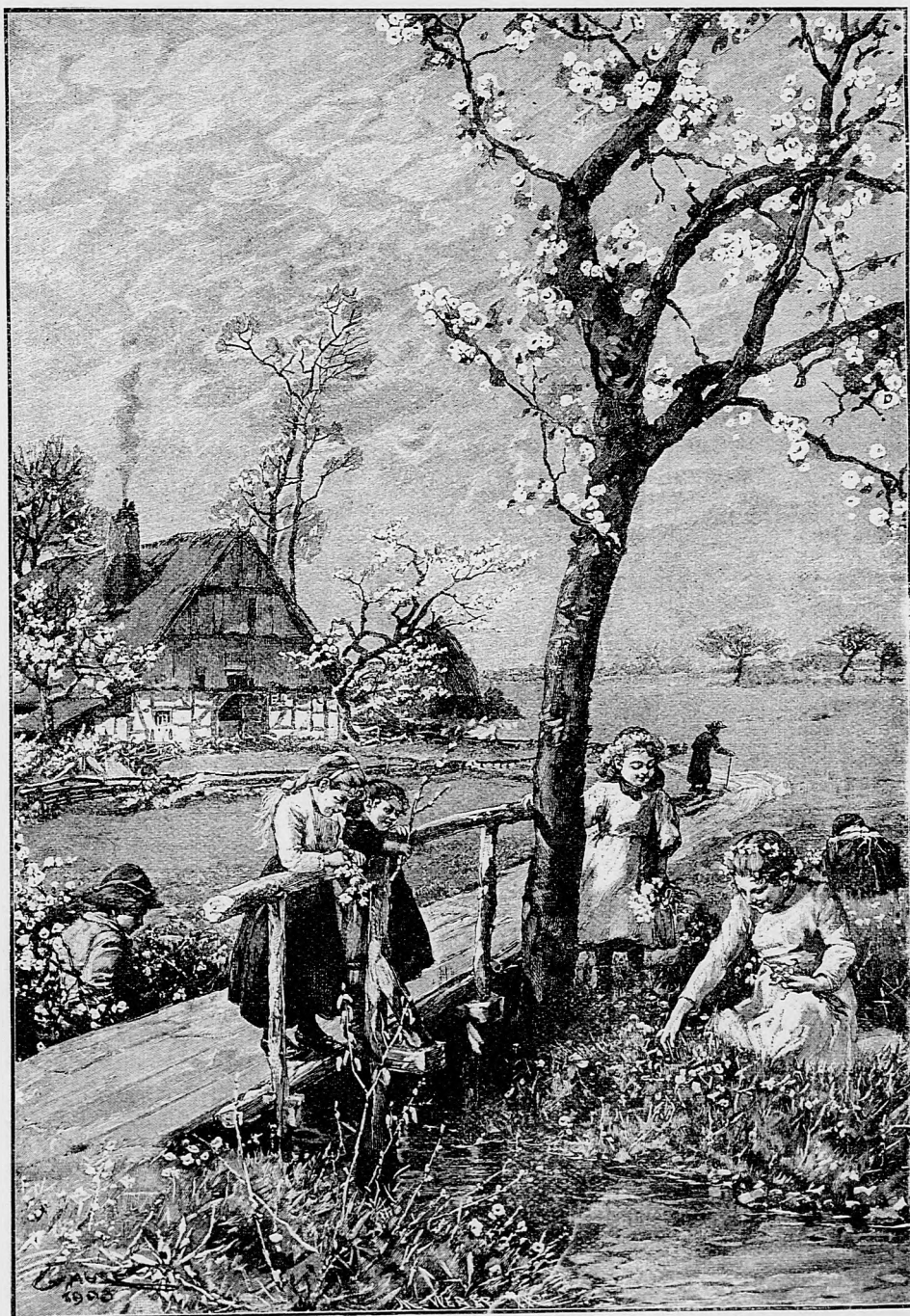
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Prevrátený svet.

Veru, ten je už u nás, v Uhorsku základne prevrátený. Za jeden týžden udalo sa tolko zvláštnych, mimoriadnych vecí, že od veľikého prekvapenia každý trnie a uvažuje v sebe: čo to bude ešte ďalej?

V poslednom čísle «Krešťana» písali sme o strajkoch, menovite aj o tom, že máme výhľad na všeobecný strajk železničiarov. No sotva dali sme «Krešťana» do stroja tlačíť, už splnilo sa tušenie naše: všeobecný strajk železničiarov skutočne vypukol.

Príčiny tohoto strajku sú našim čitateľom známe. Železničiar: úradníci, strojvedúci a vozkovia (konduktori) boli zadali pamätný príspevok vládne ešte pred dvoma rokmi. V príspevku tom žiadali povýšenie platov, poistenie života a iné poriadky. Tento príspevok železničiarov — ako dozvedáme sa teraz — ani minister, ani hlavný správca železničný až po vypuknutie terajšieho strajku neprečítali. — Keď vláda Tiszova povyšuje teraz platy svojich úradníkov, železničiar použili túto príležitosť a znovu

Tu je jaro!

žiadali povýšenie platu. Minister obchodu im všetko pekne prisľúbil. Ale stalo sa tak, že minister obchodu Hyeronimi mienil a financminister Lukáč menil. — Toto sklamanie ich pobúrilo. I žiadali si zadržať všeobecný sjazd železničiarov v Budapešti. Zadržanie sjazdu tohoto aj oznámili hlavnému kapitanátu. Až po tento krok svoj chovali sa železničiar prísne dľa zákona. Mali právo prosiť o povýšenie platu, a mali právo žiadať dovoľenie k takému sjazdu, na ktorom chceli hromadne ohradiť sa proti im neprajnému návrhu zákona.

Ale liberálna vláda Tiszova je nie zato násilnická, aby zákonité pokroky svojich občanov nemýlila, keď treba, aj protizákonne. Železničiar so svojim zákonitým pokračovaním ničoho nedocielili. Odpoveď dostali takú, že im ten sjazd nepovolila vrchnosť, ba ešte hlavný správca železníc *vyzdvihol z úradu tých dvoch železničiarov*, ktorí boli žiadať povolenie sjazdu.

Takéto násilnické a prenáhlené pokračovanie proti železničiarom vyvolalo odpor všetkých železničiarov. Z Rjegy (Fiume) a zo Záhrebu pohli sa železničiar hneď s osobitným vlakom do Pešte. Tu v hlavnom meste ale vypovedali službu železničiar všetci, najprv na západnom, potom aj na centrálnom (východnom) nádraží. Poslednie vlaky, čo odchodily z Pešte, zastaly naporad na križujúcich sa kolajniciach v blízkosti hlavného mesta, a tak bol každý dochodiaci vlak zadržaný. Telegrafične, a vopred ustálenými signálmi upovedomili všetkých, po celej krajine železničiarov, že strajk už vypuknúl, treba teda každému zastaviť ďalšie služby. A tak sa i stalo a železnice prestaly chodiť.

Toto rýchle vypuknutie strajku prekvapilo celú krajinu náramne, spôsobilo veľa strachu a starosti cestujúcim a liferantom, a, čo je hlavné, zapríčinilo tak štátu, ako aj veškerému občianstvu ohromné ztraty. Že koľko milionov, snáď koľko sto milionov obnáša ztrata pochodiaca z tohoto strajku, to sa teraz ani len tušiť nedá.

Každý rozumný a svedomitý človek bol presvedčený o tom, že tento strašný prievrať nesmie trvať dlho a že vláda behom štyriadvacať hodín privedie rozumnou miernosťou do poriadku všetko a zachráni krajinu od nesmiernej ztraty. No nestalo sa tak. Vlode šlo len o svoju moc.

Vydal Tisza heslo: zlomiť, zničiť, príkladne

naučiť móresu strajkujúcich, a čo by hneď celá krajina musela do žobroty upadnúť.

Železničiar žiadali si 1. povýšenie platu; 2. zabezpečenie, že pre strajk nikomu nič sa nestane; 3. že povolia im zadržať sjazd a utvoríť krajinský sväzok železničiarov. Tisza odpovedal: že pre strajk nikto stíhaný nebude, jestli za 24 hodín všetci železničiar nastúpia službu, inšie že im sľúbiť nemôže. Toto železničiarov neuspokojilo, i strajkovali ďalej. Tisza ale dostal si slova: zničil, uponížil strajkujúcich pomocou vojska a policajtov, pomocou žalárov a s tým, že rýchle dal povolať k vojsku všetkých tých železničiarov, ktorí sú rezervistmi. O všetkom tomto píšeme na inom mieste.

Ale takýchto prísnych poriadkov svojich aj sám Tisza naľakal sa. Dovršil teda svoju prísnosť s tým, že dal kráľovským nariadením rozposlať a odročiť snem, aby mal úplne slobodnú ruku pri ďalších poriadkoch svojich, a aby mu žiaden ablegát nemohol neprijemnosti robiť na sneme. Ludoví ablegáti zhrozili sa takejto bašovskej svezole, ale liberálni iba že smiali sa na všetko. Košuthova strana mlčala.

Svezola Tiszova tedy zvíťazila — pán Tisza robí si už teraz, čo chce. Ale krajina sa hýbe celá; každý cíti silnú ruku Tiszovu na hrdle svojej svobody občianskej. Robotnícka trieda ide naporad strajkovať. V Pešti strajkujú furmani, do 7000. V Debrecíne zastavili všetci, akíkoľvek robotníci prácu. Tak iste aj vo Veľkom Varadíne. Murári strajkujú v Segedíne a vo Veľkom Bečkerek. V Élesde rumunskí socialisti napadli shromáždenie Košuthovcov zadržíavané pri pomoci liberálnych kortešov. Hádzali kamením do vojska, ba jeden Rumun zastrelil žandára-firera a ranený žandár ešte stačil prestreliť vraha svojho. Jeden husár prefal na skrz hlavu druhého Rumuna. Žandári pálili potom dva ráz do ľudí, i padlo hneď 58 ľudí, zpomedzi ktorých 23 bolo na skutku mrtvých a do rána umrelo ešte druhých 8. Krome mrtvých a smrteľne ranených veľký je počet takých, ktorí odniesli si väčšie-menšie rany domov.

Vidíme zo všetkých pomerov to, že sa to pod tým liberalizmom kláti všetko. Tisza ratuje sa na všetky strany, ale je zrejmé, že horšia jeho pomoc, ako nemoc. Lebo to len predsa nikto neuverí, že by národ vedel také strašné panovanie

liberálov dlho znášať. Veď sme už natoľko vyšli, že prestala u nás všetka sloboda a právo všetko. Kto opováži protivíť sa liberalizmu, nenie si už istý ani svojho života. Nenie tedy žiaden div, že do zúfalstva hnaný národ začína sa všade organizovať, aby sa striasol tej hrúzovlády sobeckých liberálov.

Ale vláda predsa že popraví platy železničiarov. Nuž na ktorého helementa tedy bolo treba vzpierañ sa proti požiadavkám železničiarov a zapríčiniť tolké ohromné ztraty celej krajine? Veď nechže tie platy popraví; ale to mohla vláda aj prv urobiť, a nebolo by bývalo strajku žiadneho. A keď predsa uznáva už teraz vláda, že je treba popraviť platy úradníkov železničných, s tým uznáva spolu i to, že veru veľmi nemúdre a proti presvedčeniu svojmu násilne išla proti železničiarom vtedy, keď ešte o strajku ani reči nebolo.

Strajk železničiarov a prihodivšie sa výstupky pri ňom my ani schvalovať, ani vymlúvať nechceme. Chybili železničiar, keď nedržali sa prísahy svojej, ale chybila, a to ešte väčšmi chybila vláda, ako to už teraz aj sama uznáva. Lenže vládu žiaden žandár neodstrkuje do chládku, ako železničiarov. Toto bude museť sám národ vynahraďiť na taký spôsob, že postaví sa každý proti vláde Tiszovej. Úradník a robotník, pán a sedliak, ľudák i neľudák a každý zdravého rozumu a svedomia občan vlastní tejto musí sa pripravovať na tú dobu, keď pri voľbách jednomyselne zahrníme liberálom: Dolu s vaším strašným násilníctvom! Nech žije kresťanská spravodlivosť voči všetkým! Dolu s pijavicami národa! Nech zkvitnú nové poriadky, aby každý slušne si zarábal, vyživíť sa a práva občianske svobodne požívať mohol!

S.

POLITICKÉ CHÝRY.

Strajk železničiarov.

V úvodníku našom spomenúli sme už, ako zabránila vrchnosť železničiarom zadržanie congressu (sjazdu). Keď na to vypuknúť strajk a fiumanskí a horvatskí železničiar, dochádzali už na ten sjazd do Budapešte, tu milá vláda dopustila sa zase násilnosti a zpomedzi pri-

chodiacich železničiarov dala polapať policiou asi 700 mužov. Týchto po uliciach hnali policajti do väzenia a mali byť potom odstrkovaní nazad (šupom poslaní). Ale železnice nešly, teda z toho odstrku nemohlo byť nič, nuž potom v noci prepustili ich na slobodu.

Železničiar — všetkých asi 10.000 — vybrali sa do jednej veľkej záhrady a tu pod vodcovstvom trinásť členového výkonného výboru spokojne čakali, ako bude vyjednávať s nimi vláda. Prešlo 24 hodín a železničiar nepoddali sa vláde na milosť a nemilosť. Vláda tedy dľa svojho hesla a plánu pokračovala v zničení strajkujúcich. A to takto činila: 1. Vyzvala všetkých neželezničiarov, ktorí sa ale ku železniciam rozumejú, aby sa hlásili, že budú zaraz do služby prijatí. Ale to nepomáhalo. Potom po 2. dala dopratať z Rakús železničiar, ktorý bol vojský. (To sú takí vojaci, ktorí počas vojny stavajú železnice). Pomocou týchto vojakov bolo možné dva vlaky denne poslať z Pešte, zkadial však odchodí riadne až do 500 vlakov denne. Ani tento poriadok nepostačil. Strajkujúci železničiar ani za mak nedali sa mýliť.

Konečne vymyslel Tisza taký prostriedok, ktorý bol vstave železničiarov pobúriť. A keby sa boli ozaj vzbúrili a dopúšťali výstupkov, bol by ich dal Tisza vojskom rozohnať, veď on sám na sneme povedal Rakovszkému, že keď bude treba, aj bajonettmi prekazí strajk. Teda vymyslel to, že dal vydať nasledujúci kráľovský rozkaz:

«Rozkazujem, aby tí uhorskí poddaní rezervisti spoločnej armády (námorníctva), ktorí stoja v službe železníc na území Uhorska, podobne aj takito rezervisti a náhradní rezervisti honvédsťva ku čiastočnému doplneniu spoločnej armády a honvédsťva boli povolaní a do služby ku uhorským štátnym železniciam vradení.

Dano vo Viedni, 22. apríla 1904.

Franc Jozef, vl. r.

Alexander Nyiri, vl. r.
minister honvédsťva.»

Ale železničiarov ani tento rozkaz nepomýlil. Každý rezervista musel v okamžení narukovať, keď to kráľ tak kázal, ale každý myslel si: však keď budú voľby, vtedy nás žiadnym rozkazom nesmiete naháňať pod liberálne zástavy. — Na jedného z trinásťčlenového výboru vymysleli, že z príležitosti vyhlásenia výš udaného rozkazu, urazil kráľa. Toto síce nebola pravda — ako sa to pozdejšie dokázalo — ale predsa patričného chytili a odvedli do chládku nevinne, mysliac si, že sa takto železničiar alebo pobúria a vtedy ich rozoženú, alebo že ztratia ducha a tak poddajú sa. Ale železničiar vytrvali pokojne.

Ako zlomili strajkujúcich?

Prešli už 3—4 dni a v strajku žiadnej zmeny. Železničiar boli pripravení na akékoľvek násilensťva. Tušili že ich polícia rezoženie. A tak sa i stalo. Sám hlavný kapitán Rudnay vyšiel medzi nich i hovoril: Ponevác ste nemiestne veci (helytelenségek — čo to?) popáchali — ako práve teraz z vás jedného som dal lapíť pre urazenie kráľa, preto nech každý poberá sa z tadialto. Viac sa ne-

smiete shromažďovať, síce zakročíme proti vám najprísnejšie. Vy ste zrušili prisahu, my policajti svoju nezrušíme. — Okolo zahrady, v ktorej Rudnay rečnil, stálo niekoľko sto husárov, čakajúcich na rozkaz, aby mohli rúbať protiviacich sa železničiarov.

Ale železničiarom boli chladnokrevní. Už mali poriadky porobené, že ostanú v meste roztratení v menších skupinách a upovedomia sa poslami o všetkom. Prešiel za deň a strajk neprestával, ani žiadnej vzbury nebolo, teda nedalo sa násilnosťou nič vykonať proti strajkujúcim železničiarom.

Túto strašnú tichosť, spokojnosť a vytrvalosť strajkujúcich železničiarov nemohla vláda znieť. I mysleli si liberálni páni: keď strajkujúci násilničiť nechcú, nuž budeme násilničiť my proti nim. A tak sa aj stalo. V piaty deň strajku (prečo nie hneď zo začiatku, ak to malo byť správne?) dali rozkaz polapať všetkých 13 členov výkonného výboru. Aj ich pochytili, ktorých mohli, a zavliekli ich do žaláru, lebo že vraj búrili atď. — Železničiarom síce aj na toto rákali a vyvolili si ešte prv druhý výkonný výbor, ba aj tretí na tie prípady, ak by im pochytili vodcov.

Árešovanie tých vodcov, všetko to vyššej hodnosti železničiarov, konečne prelomilo strajk, tým viacej, lebo bol rozkaz už vydaný ešte iných mnohých polapať. Potom dalo sa badať, že tak Kossuthova strana, ako aj socialdemokrati silou-mocou napomáhajú vládu proti železničiarom. Zvlášte strana Kossuthova držala sa z tohoto ohľadu až smiešne. Celkom otvorene a úradne vystupovali na obranu svojho ministerského predsedu Tiszu a proti železničiarom.]

[Koniec strajku.

Druhý trinásťčlenový výkonný výbor železničiarov chcel teraz už ratovať aspoň tolko, koľko sa dalo. Vláda nechcela sa pustiť s nimi ani do reči. Ale zaujali sa ich opozičné stránky, a síce ľudová strana a Ugronova, potom už aj Kossuthisti. Všetky tieto stránky prisľúbili železničiarom, že v záujme ich vyvinú ten najostatnejší boj na sne. Na to potom výkonný výbor strajkujúcich napísal zápisnicu a vydal ohlas ku všetkým železničiarom, aby zaraz vstúpili do služby, lebo opozičné stránky len pod touto podmienkou prisľúbili všemožnú podporu so strany svojej. Zároveň vyslovujú tú nádej svoju, že ich pravda zvíťazí musí.

Pokoj je teda úplný, zničenie strajkujúcich tiež, ale víťazstvo násilníckej vlády Tiszovej, verabože je ešte nie úplné.

Rozpustenie snemu.

Počas celého strajku boly iba dve zasadnutia na sne. Na prvom keď napadli Tiszu, stobohoval sa, že tak a tak ukáže železničiarom. Rakovszky ostro napádal vládu i hovoril za všeobecného súhlasu, že v akomkoľvek počestnom parlamente nesmel by minister obchodu ani za 24 hodín podržať svoj úrad, ale musel by zaľakovať, keďže dopustil, aby sa takýto strajk vyvinul.

Druhé zasadnutie snemovne dal zadržať Tisza až o 3 dni. Za ten čas vymohol si z Viedne kráľovský prípis, s ktorým sa snemové zasadnutia na neurčitý čas odročujú. Tento prípis dal Tisza hneď za začiatku druhého zasadnutia vyhlásiť v snemovni a pomocou svojich mameľukov prekazil každé slovo opozičných stránok. Darmo žiadali ľudáci a Ugronisti, aby sa aspoň pojednávalo o tom prípise kráľovskom. Svevola liberálov musela však zvíťaziť.

Odročenie toto nemôže dlho trvať. Ale ono bolo potrebné tak vláde, ako aj Kossuthovcom. Veď títo zaviazali

sa železničiarom, že budú proti vláde bojovať. Nuž aby nemohli teda bojovať, najlepšie bolo odročiť zasadanie snemu. Takto chudáci skutočne «nemôžu» už bojovať proti sebe milej vláde a je všetko v najlepšom poriadku. Ale aspoň vyšlo šidlo z vreca.

O socialistoch.

Socialisti navzdor Tiszovej prisnosti oproti nim pokračujú vo svojej podkopnej práci.

Už sme raz boli spomenuli, nakoľko vzrástol počet ich privrzcencov, a dľa toho aj ročitých príjmov jejich. Dnes už pripisujú im istú vážnosť aj politikovia. Tisza bol ich povolal na poradu, keď bola reč o obnove volebného zákona. Teraz pri strajkovaní železničiarov tiež istí ablegáti so strany neodvislej hľadali pomoc mravnú u socialdemokratov. Socialdemokrati vyhrážali sa, že jestli železničiarom vláda nepovolí, že zavedú všeobecný strajk všetkých po celej krajine robotníkov. Pravda, z toho ale nebolo nič.

Najnovšie zamýšľajú socialisti založiť maďarský denník, a zo slovenského «Staviteľského Robotníka» spraviť politický týždenník. A kresťanský socializmus? Len slabo sa kýva.

Vďaka!

Dolupodpísaný Jakub Taraba, obyvateľ z Detrekő-Váralja, vyslovujem týmto «Vlastenskej všeobecnej poisťujúcej spoločnosti» (*Hazai általános biztosító részvénytársaság*) svoju najvrelšiu vďaku za tú dobrotu, ktorú mne tohoto mesiaca ohňom poškodenému preukázala. — Ja totiž, pokiaľ som si minuloročný poisťovací poplatok zaplatiť nemohol, ani som si nemyslel, že dostanem odškodné — ale menovaná spoločnosť napriek tomu nielen hneď, lež i úplne vyplatila mi škodu, následkom čoho mohol som si zhorený dom znovu vystaviť a moju rodinu — o ktorej som už myslel, že ostane bez prístrešia — zaopatriť.

Keď «Vlastenskej všeobecnej poisťujúcej spoločnosti» (*Hazai általános biztosító részvénytársaság*) prajem hojného božského požehnania, zároveň vrele odporúčam všetkým gazdom, aby sa u tejto spoločnosti dali assekurovať, lebo táto spoločnosť na srdci nosí dobro ľudu, a nakoľko len možno čo najrýchlejšie vyplatí ošikodenú stránku.

V Detrekő-Váralja (prešporská st.) 18. apríla 1904.

Pred nami :
Jozef Untermayer, v. r.
prisazný.

Jakub Taraba, v. r.
Ignác Školek, v. r.
rychtár.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Oznam.

Púť. Katolícki veriaci budapeštanskej jozefovskej farnosti usporiadajú dňa 8-ho mája prvú púť ku *Svätému Križu*. Sprievod púti pohne sa v nedeľu to jest 8-ho mája z jozefovského chrámu o pol 6-tej hodine ráno a pôjde pešo až po západné nádražie (nyugoti pályaudvar), kde spojí sa sprievod s viacerými a tam vysadnú na železnicu. Pobožnosti odbavovať sa budú už dľa sostaveného programu, ktorý dostanú veriaci pri objednaní železničných karát v miestnosti Katolíckeho Delníckeho Kruhu a u pána Vincenta Jonec, spevára. Cena železničnej karty stojí 2 koruny 40 halierov.

Nová miestnosť «Budapeštanského Kat. Del. Kruhu» nachádza sa od 1. mája v VIII. okrese Maria Terézia-tér č. 16. v hospode Belu Katona. Tu bude mať Kruh po nedeľkách osobitnú veľkú záhradu s kolkárňou.

Ďalej upozorňujú sa všetci tí členovia tohoto Kruhu, že správa Kruhu vypracuje výkazy o všetkých členovských príspevkoch a milodaroch. Vo výkazoch týchto uverejnení budú i všetci tí členovia, ktorí do 15. mája toho roku nezaplatia svoje príspevky členovské. *Správa.*

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z Ružomberku: Jozef Hrečko 2 koruny, Jozef Staňo 3 koruny, Maria Vilkovsky 6 korún; z Kelemeša: Katerina Fecko 4 koruny; z Ružomberku: M. Kraliček 4 koruny, M. Dudich 6 korún, M. Amrych 2 koruny, Štefan Kačmarčík 2 koruny, Jozef Soka 2 koruny, Matej Fortuna z Mislovky 6 korún, Ján Hanispal 4 koruny, viacerí z Mislovky 5 kor. 80 hal., Anna Ružbach, Anna Tabak z Košíc, Maria Petruška z Košíc, Alžbeta Smolko, Michal Baňik z Prešova, Katerina Žilinsky, Ján Matoňik zo Šebeša, Barbara Hazlinsky z Prešova, Anna Boldizar, Maria Smetana, Maria Pivko z Prešova, N. N., Maria Adamčík, všetci po 1 korune; Dorota Pavlík 2 kor., N. N. z Prešova; Pavel Murin z Ameriky 2 kor., Vilma Hotomaňi 2 kor., Štefan Halko z Košickej-Novej 2 kor.; Anna Dolecky 2 kor., Ondrej Koskar 3 kor., Katerina Bodnar 4 kor., N. N. 14 kor., Michal Fedorko 2 kor., Julia Bartoš 2 kor., Maria Stašik 2 kor.; zo Žiliny: Jozef Janek 4 K., Rozalia Hoffmann 2 kor., Emilia Dorčák 2 kor., Maria Maria Takáč, Anna Lozik, Terezia Dutko, Jozef Grimmermann po 2 koruny; Maria Kuruc 5 kor. 70 hal., Katerina Dianič z Košíc, Michal Hreha, Ondrej Varga po 3 koruny; z Csécsu: N. N. 3 kor., Anna Plahy, Anna Zvida, Maria Czan, Ján Ekla, Ján Pamer, Maria Novotný, Juraj Zoller, Zuzanna Mordacky, Katerina Lazar, Maria Sabol, Ondrej Olejar, Alžbeta Doľak, Gabriel Bartoš, Maria Gajdoš, Maria Stikal, Anna Hvizdoš po 1 korune; z Iglova: Ján Tkáč 2 koruny, viacerí z Iglova 6 kor. 26 hal.; z Iglovej Hutti: Valent Huňar 5 kor., Julia Štos 1 kor., Maria Faith 1 kor., Anna Hery 1 kor., Ján Kaček, Jozef Petrovič, Alžbeta Eizel, Ondrej Rusnak, Zuzanna Jurčák, N. N., Ján Demjan, Ján Duch, Barbara Stremba; z Budemiera: Ladislav Molnár po 1 korune; z Csécsu: N. N., Jozef Zonda, Maria Vojtula, Maria Raveč po 1 korune.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

Adolf Kolping.

Prednáška, ktorú držal v «Katolíckom Kruhu» v Turzovke
Gejza Schmidt, tajomník.

Od Kölnu smerom k Aachenu, v Nemecku, leží mestečko, menom: Kerpen.

Tu uzrel svetlo Božie *Adolf Kolping*, ktorý prvý založil katolícke tovaryšské spolky, a tak sebe získal meno, ktorého pamiatka nikdy nezahynie.

Jeho život, ktorý je tak dojímavý, jeho snahy a zásluhy o založenie tovaryšského spolku, chcem tu spomenúť, aby aj medzi nami známe bolo jeho meno, aby pamiatka tohto slávneho muža vzbudila v nás lásku ku «Kat. Kruhu» nášmu, aby úprimná láska a svornosť vzrastla v srdciach našich.

Rodičia Adolfa Kolpinga, Peter Kolping a Anna Maria Zurheyden, boli čestného mena majitelia malého domca, niekoľko záhonov rôt, a ovečiek.

Nábožní gazdovia títo s deťmi obrábali role svoje, jedine najmladší syn, Adolf, pretože bol slabej sústavy telesnej, mal sa učiť.

Vtipného chlapca dali do školy Vilhelma Jakuba Stazts, ktorý vtedy už 54 rokov k chvále mena Božieho dieťky učil, a elementárne vedy dieťkam do srdca zaštepoval.

Neskôr Kolping s láskou spomína školu túto a učiteľa svojho: «Života môjho najblazenejšie hodiny — tak píše — pod jeho dozorstvom som prežil.»

Usilovný chlapec školu dobre započal, ale pre chudobu rodičov nemohol pokračovať.

Rodičia dali synka za obuvníka k majstrovi Meuserovi, kde aj ako tovaryš pracoval, potom od roku 1829—30 v Sindorfu, v Düren a znovu doma. — Majstrovia s usilovným a nábožným tovaryšom všade boli spokojní.

Neskôr sám vyprával tovaryšom, že nie razom stal sa dokonalým, lebo keď prvé boty zhotovil, otec jeho obul ich síce, a zobuť, nedaj Bože.

Roku 1833. 4. júla zomrela mu drahomilovaná matka, ktorá cit náboženstva hlboko do jeho srdca zaštepila.

Neskôr ako kňaz, aby matke nad mramor cennejší pomník postavil, týmito slovami zbožnil jej pamiatku, k matkám volajúc: «Matky! viete, čo mňa vo všetkých nebezpečenstvách duše zachránilo? Mal som chudobnú, ale takú matku, od ktorej som len to videl a slyšal, čo som si cenil a vážil musel. Keď duch pokušenia blížil sa ku mne, spomnul som si na moju bohabojnú matičku, a diabol sa vzdialil. A najmä od tej doby, čo matka mi umrela, chovám sa k nej

hlbšou úctou, lebo na čisto vidím a cítim v pravde, čo ja mám poďakovať jej modlitbe. Áno, všetko jedine jej modlitbe mám poďakovať; že dnes tu stojím, že v nebezpečenstvách som nezahynúl, aj to, že dľa slabej sily svojej česť Boha rozširujem.»

Po smrti svojej matky dospel k assentírke, ale nebol odobraný.

Kolping pracuje. Pracuje telesne a duševne. Koná remeslo a v slobodnom čase číta, niekedy cez celé noci, a tak vzdeláva sám dušu svoju. S radosťou číta život svätých a kázne, pritom ale pozoruje svojich súdruhov, svoj ľud, jeho obyčaje a mravy.

Velká duša rozhladu svojmu väčší priestor hľadá. Odíde z rodiska do Kölnu, a tu vidí, zkusí, jak opustení sú jeho súdruhovia.

Zabolí ho srdce, keď vidí, že súdruhovia jeho výstupný a nemravný život vedú, a načo v týždni pracovali, to nemilo Bohu premárnia a dušu svoju zabíjajú.

Kolping sa modlí, utieka sa k Matke Božskej, zachváti tohto vzdelaného tovaryša jedna mimoriadna túžba: kňazom si žiada od Boha zostať.

V Kölnu, Kolping u jedného statočného majstra pracoval, kde ho pre usilovnosť milovali. Rodičia a dcéra v tej nádeji žili, že snád Kolping prevezme remeslo. Jedenkrát mu to spomenuli. Kolping ide si do izby, padne na kolená, bozkáva kríž a prosí Boha, by žiadosť jeho vyplnil.

Slyšte dojímavé slová jeho:

Vbehol som do izby svojej, lebo ja som nemal tej sily, aby týmto dobrým ľudom povedal:

«Ja od vás odídem!» Tu som sa vyplakal, držiac kríž v ruke, obnovil som slúb svoj, že kňazom budem, a volal som Boha na pomoc.»

Kolping síde dolu z izby a povie majstrovi: «Pane majstre, inú dielnu ja hľadám.» Na čo predivený majster sdelí to žene, ktorá zarmútená svolá: «Ježiš, Maria, Jozef!»

Ešte voľakto plakal. Majstrova dcéra slzila. «Aj dievčatu povedali — píše Kolping — a táto zásterou utierala slzy, tichým nárekom vzdialila sa z izby. Ako keby mi boli srdce na kusy trhali, keď som videl to nešťastie, ktoré som ja spôsobil. Musel som doniesť túto obeť! O niekoľko týždňov odobral som sa od tejto ctíhodnej v pravde slova, kresťanskej famílie (rodiny), ktorá tým, že mňa blaženým učiní, chce byť šťastlivou.»

(Dokončenie nasleduje).

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Krešťania, kupujte len u krešťanov!

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XVI.

V celej dedine neboto tak veselého dievčata ako Zuzka Šipkeje. So spevom vstávala a s tým líhala. Aj pri robote bez prestania spievala, a tak pekne, tak milo, že človek bol by ju počúval celé dni. Pri jej speve aj ostatní robotníci veselšie sa obracali. Ľudia hovorili, že aj také pesničky vedela, ktoré nikto iný na svete, lebo sama vymyslela ich. Ale nielen doma a v poli spievala, ale aj v kostole, hore na chóre pri organe. Hlas jej hlboko vnikal do srdca a pohlol veriacich k väčšej pobožnosti. Ba nieraz tak hlboko do srdca vkradol sa hlas Zuzkyn, že človek mimovoľne zastal vstred modlitby, počúval báječné zvuky a vydýchol:

— Oh, však sa to len musí ľubiť Pánu Bohu!

Ľudia radi mali Zuzku pre jej spev a nazvaly ju slávikom.

Nuž ale aj slávik len dotedy spieva, kým má sa čomu tešiť. Keď ale lúčiť sa musí od milého kraja, kde hniezdo mal, kde mladé svoje vychoval: utíchne. Tak to bolo aj so Zuzkou. Aj ona onemela na dlhý čas. Smútok mala, nepatrilo sa, aby vyspevovala. Síce nemala mrtvého, ani nemocného, ale zato srdce jej preplnené bolo zármutkom.

Stalo sa to vtedy, keď chlapeci naši museli maširovať do Bosni oproti povstalcom. Hej, tam dialy sa veľmi smutné veci. Cedila sa krv, padali mladíci, potecha rodičov a nádej národa. Lenže čo máme z toho? Čo sme dostali za to? Kto dal vynáhradu ubohým rodičom, ktorí ztratili poklad svoj? Nuž ale taká je vojna. Na to sú vojaci, aby bojovali, aby za mladý ztratili život. Nikto sa ťa nepýta, či chceš ísť. Sám nevieš, prečo musíš vraždiť ľudí, ktorých neznáš a ktorí nič ti neprevinili. Príde rozkaz, a ty musíš poslúchať, čo by ťa priam oproti vlastnému otcovi alebo bratovi viedli.

Ach, ukrutné veci udávaly sa v Bosni. Pamätáte sa na ne vy, ktorí účasť brali ste v krvavých pračkách. Videli ste, ako padali súdruhovia vaši. Snád aj vás voľaktorých poranila guľka nepriateľa. Ach, bolo to strašné. Ale nielen vy ste podstúpili strachu a úzkosti, ale aj vaši doma. S akou nespokojnosťou čakali chýr o vás! A ktorí dozvedeli sa o smrti syna svojho, koľko slz ronili? ...

Aj Zuzka mala tam milenca. Za tým smútila, a preto utíchol jej spev. Aj ona čakala chýr s úžasom o Jožkovi Hrebík. Koľko sa len navzdychala a naplakala! Nebolo dňa, čo by sa nebola vrhla na kolená v komôrke svojej pred obrazom Matky Božej, prosiac ju, aby zachránila Jožka od nešťastia.

Dlho, dlho nič nepočula o svojom milom. Veď on tak ďaleko bol v cudzom svete, a nie sám, ale koľko tisíc! Nie len oňho sa strachovali, ale o všetkých.

Jeden ráz predsa dozvedela sa, že Jožka ťažko poraneného odniesli do špitála. Chýr tento aj jej srdce poranil. Onedlho ešte strašnejší chýr došiel do dediny. Že vraj diví Bosniaci ubohého Jožka na žobráka obrátili. Vylúpali mu oči, odrezali uši a nos jeho.

Neborka Zuzka nemyslela, že prežije toľký ziaľ.

Našli sa dievky, ktoré posmečne hovorievaly:

— Teraz nech ide Zuzka za Jožka. Nech ukáže aká je mu verná.

Dedinčania tiež lutovali Jožka, lebo bol šuhaj na miesto.

Ráz sa jej pýtala Tereza Hrnčiareje:

— Počúvaš Zuzka, pojdeš za Jožka, ak sa domov navráti?

Zuzka hlboko vydýchla ale nepovedala ani slova.

— Ja by veru nešla za žobráka, povedala Tereza, a šla ďalej.

V tom čase ľudia o inšom nevyprávali sa, len o vojne. Z dediny mimo Jožka štyria boli v Bosni, ale ani o týchto nevedeli nič istého. Síce chýry dochodily, kedytedy aj listy, nuž ale zakiaľ list prišiel, Boh vie čo sa stalo. Ľudia všeličo vymysleli.

Jeden ráz ten chýr došiel, že Jožko príde domov.

Vtedy mali klebetníci žatvu. Každý chcel vedieť, čo bude robiť Zuzka.

Tá sa nezradila nikomu, čo sa deje v jej srdci. Neuspokojná bola, chcela vidieť Jožka.

Ten vskutku prišiel. Nie síce v tak smutnom polžení, ako si dedinčania mysleli. Rany sa mu zahojily, ale bol krivý. Odstrelili mu pravú nohu, teraz má drevenú. Chuďák Jožko aj v tvári sa zmenil. Poznať, že veľa trpel.

Dedinčania prijali ho s radosťou. Objímali ho, šli s ním k matke, a spolu plakali s ňou, keď rozprával, aké bolesti podstúpil.

— A Zuzka ako sa má? pýtal sa Jožko matky, keď známi odišli.

— Chúďa, mnoho trpela pre teba. Často chodila sem dopytovať sa, čo je s tebou. Ona aj teraz ťa miluje.

— Ale ozaj? Takéhoto krivého? Kto by ma chcel? To ona len tak povedala, ale keď ma uvidí? ...

— Nič sa neboj synu môj. Istotne viem, že ťa rada má, a že nepôjde za iného. Choď ťa, presvedčíš sa.

Aj bolo tak, ako povedala matka. Zuzka s radosťou prijala Jožka, keď ho zazrela, a rodičia tiež vítali ho srdečne.

Prečo nie! Však za kráľa cedil krv, a takíto vojaci hodní sú úcti.

Ani kráľ nezabudol na verného vojaka. Jožko dostal peňažitú podporu, Zuzka ale dvojnásobne pracovala, len aby sa muž jej — ktorého tak veľmi milovala — šetril.

Nič nenie krajšieho, ako láska a vernosť.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovu poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pohľadia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

50ročná pamiatka sňatku nášho kráľa. 24. apríla bolo tomu 50 rokov, čo náš kráľ pojal si za manželku nebohú kráľovnú Alžbetu. Výročitý deň tento zasvätil kráľ v tichosti v Lainzi vo famílii svojho zafa arcikniežata Franca Salvatera a jeho manželky arcikňažny Marie Valerie. Na tento deň prišla do Lainzu aj staršia dcéra kráľova, bavorská kňažna Gizela.

Dedič saského trónu v Uhorsku. Z Draždian oznamujú, dedič saského trónu princ Fridrich Albert i so svojimi deťmi v júli odcestuje do Smokovca, kde ostane za viac týždňov.

Tajomník grófký Lónyayčky. Z Berlína oznamujú: Na lodi jednej severonemeckej spoločnosti zatkli Gejzu Kómüvesa, súkromného tajomníka grófký Lónyayčky, ktorý chcel z Brém cez Antverpen cestovať do San-Franciska. Kómüves, ktorý cestoval s istým Schneiderom a jeho sesternicou, grófke Lónyayčke ukradol skoro všetky šperky, striebro, bielizeň a hodváb, ktorý bol zapotrebený monogramom grófký. U Kómüvesa našli dovedna len jeden frank peňazí. V Brémach za 50 mariek založil jeden medaillon grófký Lónyayčky. Jeho spolucestovateľa pustili na slobodu, lebo dokázal, že v krádeži nemá žiadnej účasti.

Hrdinskí lekári. V Indianopolisi (v Severnej Amerike), v najväčšej nemocnici mesta, v nemocnici Svätého Vincenta vypuknul minulý pondelok popoludní oheň. V operačnej sieni práve dvaja lekári operovali jedného nebezpečne chorého uspatého pacienta. Oheň sa tak rýchlo širil, že celú budovu naplnil dym a plameň a vyše 200 nemocných museli s tou najväčšou rýchlosťou povynášať do záhrady. Oni dvaja lekári neprestali s nebezpečnou operáciou, ačkoľvek im hrozilo nebezpečenie, že jak sa opozdia, zhoria tam v nemocnici, lež chladnokrevne previedli celú operáciu a šťastne ju aj skončili. Potom zobudili chorého z narkotického spánku a v poslednom okamihu vyniesli ho z horiacej budovy.

Oheň. V Tormoši (pri Nitre) této dni vypukol požiar a zhorelo vyše pol obce. I dve malé deti prišli o život.

Nový holomúcky arcibiskup. Z Viedne oznamujú, že namiesto dra Kohna, brnenského biskupa dra Bauera vymenovali za arcibiskupa holomúckeho. Na miesto Bauera farár gróf Huyn bude vymenovaný za biskupa do Brna.

Birmovka v hlavnom meste. Arcibiskupská stolica v Ostrihome už rozposlala oznam, že budúci mesiac bude v hlavnom meste birmovka. Birmovka započne sa v druhej polovici mája a obrady v mene knieža primása konaf bude biskup dr Medard Kohl. Poriadok birmovky po farnostiach najbližšie vyvesia a katechetovia školským dietkam oznámia, aby sa hlásily.

Obrovský požiar zúril v meste Toronto v Kanade (Severná Amerika). Oheň vypuknul minulý utorok večer a zúril dve noci a deň. Škoda obnáša 10 mil. dollárov.

Storočný učiteľ. V obci Szigid-Becse tieto dni zomrel pensiovaný učiteľ Štefan Gereč v 100. roku účinnivého života svojho. Vyše 80 rokov bol organistom a učiteľom. Pohrab jeho odbýval sa za obrovskej účasti jeho ctiteľov, žiakov a celého obyvateľstva.

Nehoda jednej torpedovej loďky. Z Póly oznamujú, že rakúsko uhorská torpedová loďka č. XX. v zdrelackej morskej užine dostala sa medzi skaly. Iné dve torpedové lode ju horko-fažko vyslobodili a zavliekli do Póly, kde ju teraz opravujú.

Vyberanie mýta na Refazovom moste. Správa štátnych mostov uzavrela, že na próbu zavedie na Refazovom moste nový spôsob vyberania mýta. Dosať tak bolo, že človek idúc s peštianskej strany do Budína, kúpil si u mýtnika na peštianskej strane za 4 hal. pliesok, ktorý potom na budínskej strane mostu musel odovzdať. Od 1. mája tak sa bude kontrolovať mýto, že kúpený pliesok človek hodí hneď tam na peštianskej strane do jednej kontrolnej skrinky a tak nemusí ho odovzdávať na strane budínskej. Predbežne tento spôsob zavedú na mesiac a jak sa osvedčí, zavedú ho definitívne.

Prepadla sa hora. Z mesta Carbon, v štáte mainskom, píšú, že tam zmizla hora zvaná «Bald Mountain», v upätí ktorej bolo vždy niekoľko horúcich prameňov. Na mieste, kde hora stála, je teraz veľké jazero. Prv než sa hora prepadla, bolo v okolí veľké zemetrasenie, ktoré sa za tri dni opakovalo.

Rákóczovská slávnosť v Prievidzi. Dňa 10. júla bude tomu 200 rokov, čo v susedstve Prievidze ležiaci bojnícky hrad zaujal chyrečný kapitán Franca Rákóczyho II.: Urbán Ceider. Pamiatku tejto udalosti v Prievidzi chystajú sa zasvätiť veľkou Rákóczovskou slávnosťou.

Mohamedánsky pravotár v Bosne. Zo Sarajeva oznamujú, že tam tieto dni beg dr Halid Hrasnica, pravotársky osnovník, s dobrým prospechom složil advokátsku zkušku. On je prvým mohamedánom, ktorý v Bosne prevádzkať bude pravotársku prax. Pochádza z poprednej bosenskej rodiny, stredné školy odbavil na gymnasiume v Sarajeve, právo študoval vo Viedni a dosiaľ praktisoval u jedného sarajevského pravotára.

Valcom rozmliaždený človek. Z Párkány-Nány oznamujú: Hradskú cestu vedúcu ku železničnému ná-

dražiu urovnávali na hladko jedným obrovským železným valcom. Medzitým istý Imrich Bittes dostal sa pod valec a obrovská farcha nešťastného človeka rozmliaždila na osúch. Oplakáva ho žena a deväťoro malých detí.

Kurrentujú kupca s papierom. Budapeštianska polica a trestný súd kurrentuje Adolfa Bruckera, kupca s papierom rodom z Baje. Brucker pred tým bol krajčírskym pomocníkom. Minulého roku v hlavnom meste otvoril štyri papierové sklepy, skúpil na úver hromadu papierového tovaru využijúc vianočnú a novoročnú dobu, svojím veriteľom však neplatil. Keď ho veritelia stískali, hlavný svoj obchod dal prepísať na svojho mladšieho brata, s ostatnými ale proboval sa vyrovnaf. Keď sa mu to nepošastilo a celé zariadenia mu sekvestrovali, Brucker tovar popredal za lacný groš a ušiel. Veritelia majú 8000 korún škody. Adolf Brucker je nízky, chudý, barnavý človek a pravou nohou trochu «kosí».

Mrtvola v jazere v mestskom lesíku. Na jazere v mestskom lesíku v Budapešti člnkujúcich sa ľudí stihlo úžasné prekvapenie. Na vode plávala jedna mrtvola. Vec oznámili policii. Mrtvolu na člku vytiahli na breh a poznali v nej jednu asi 22ročnú devu, dľa obleku vyzerajúcu ako služobnú. Deva pravdepodobne so samovražedným úmyslom skočila do jazera.

Najstaršia žena v Budapešti. Do hlavnomestského chudobínca prijali tieto dni jednu veľmi starú ženu. Je to vdova po Jozefovi Borsosovi rodená Jetti Einzig. Jako z jej písem vysvitá, narodila sa r. 1788. v Sárospataku, má teda stošestnásť rokov. Malá, shrbená ale vždy čerstvého ducha starenka žije teraz už v trefom stoeletí: narodila sa v XVIII. stoeletí, prežila celé XIX. stoeletie, ba v dobrom zdraví prekonala dosiaľ 3 roky, 3 mesiace a 20 dní aj z XX. stoeletia. Starenka sa dobre cíti, a vďačne sa rozpráva s každým, len pamäť ju opúšťa, nakoľko na také veci, ktoré sa staly pred 90—100 rokmi, sa už nepamätá.

Výsledok assentírky v Nitrianskej. Výsledok koncom minulého a začiatkom bežiaceho mesiaca prevedenej assentírky v stolici nitrianskej bol nasledovný: V meste Skalici predvolano bolo 133, z týchto assentovali 18, do náhradnej rezervy 6, zbrane neschopných bolo 25, nedostavilo sa 33. — V okrese skalickom predvolano bolo 884, asseniovano 74, do náhradnej rezervy 47, zbrane neschopných 166, nedostavilo sa 334. (Tuná cítiť vystahovanie, vyše 37 percentov neprišlo k assentírke!) — V okrese prievidzskom predvolano bolo 1015, assentovano 222, do náhradnej rezervy 36, zbrane neschopných 121, nedostavilo sa 226. — V okrese žabokrekskom predvolano bolo 418, assentovano 74, do náhradnej rezervy 29, zbrane neschopných 66, nedostavilo sa 94.

Zdraželo mäso Hlavnomestskí mäsiari zas povýšili cenu mäsa o 8—20 halierov, čo vzbudilo v obecnstve veľkú nespokojnosť a všeobecne javí sa žiadosť, aby mestská vrchnosť zas tak rýchle a energicky zakročila, jako vlani, keď mäsiari — poneváč mesto samo otvorilo jatky — museli popustiť a za riadnu cenu predávať mäso.

Hrozné nešťastie na Hrone. Zo Sv. Benedika oznamujú: Z obce Kovácsi asi 60 dievčat došlo do Sv. Benedika a chcelo na člno prejsť do Garam-Szóllósu, kde ich mal horár vyplatiť. Tridsať osem dievčat sa už aj previezlo, keď pre ostatných s člnom prišiel horárov syn Ondrej Slávik. Dvaadvadsať dievčienec sadlo si do člna, ktorý už i tak bol preplnený. V poslednom okamihu skočili do člna ešte aj dvaja chlapi, čo ešte len stupňovalo nebezpečie. Slávik upozornil dievčatá, aby ticho sedely a nehýbaly sa, lebo sa čln prevrhne. Už byly od protivného brehu len na niekoľko metrov, keď sa dievčatá od čohosi poľakaly a shrkly sa na predok člna. Čln sa prevrhnul a všetci v ňom sediaci padli do rozvodnenej rieky. Slávik a jeden 18ročný mladý človek, menom Béla Rieger všetko vykonali, aby tonúcich zachránili a podarilo sa im aj trinásť dievčat a dvoch chlapcov vytiahnuť, pätnásť dievčat ale zahynulo vo vlnách Hronu. Na 500 metrov od miesta hrozného nešťastia vylovili päť mrtvol, tri mrtvoly ale na 20 kilometrov od Sv. Benedika. Ostatné mrtvoly ešte nenašli. Úžasný prípad vzbudil na celom okolí veľký žiaľ a smútok.

Kapitáň Tweed. Do jednej útulne pre námorníkov — jako z New-Yorku oznamujú — pred pol rokom prijali jedného námorníckeho kapitána, ktorý za dlhé roky chodil po Atlantickom Oceáne, až konečne ochorel a dostal sa do útulne. Tu bol veľmi smutný, ľudom vyhýbal a samotný chodil po veľkej zahrade ústavu. Tieto dni našli kapitána Tweeda, — tak sa volal — mrtvého s prerezaným hrdlom. Nešťastný človek v návale choromyselnosti pozbavil sa života. Keď ho potom lekár preskúmal, na veľké prekvapenie videl, že mrtvý Tweed je — ženská. Ačkoľvek ani fúzov ani brady nemal — nikto netušil jej tajnosť, lebo v každom svojom počínaní javila mužnosť, silu a ráznosť, tak že sa nikdy neprezradila, že patrí ku slabšiemu pohlaviu.

Posúdený žid-krémár. Stern Markus, žid a krémár, majiteľ asi 30 krčiem a veľký vlastenec a boháč — posúdený je teraz slúžnovským úradom — tiež vlastenckým — pre úplné falšovanie vína zo 36 Hl. na 20 korún a nič viac. Tedy celkom po vlastenecký. Ejha, keby bol pokradnul kvočku, čo cez plot preletela, bol by dostal 2 roky.

Sprostredkovateľ sňatkov. Budapeštianska polícia zatkla sprostredkovateľa sňatkov Alexandra Sattlera, ktorý v Szív-ulici mal svoju sprostredkujúcu čarobáreň a klamal ľudí. Lebo celé prostredkovanie bolo vlastne prefikované klamstvom. Sattler svoje obeť lapal cestou cudzo-

zemských novín, po ktorých oznamoval, že každému najde ženu so statisícami. Keď sa potom dakto hlásil, prvé čo sprostredkovateľ urobil bolo, že od patričného na rozličné útraty vylákal 100—150 korún, čože to bolo sto korún ku štatísicom — nepatrnú summu na útraty každý mu vďačne poslal. Ohľadom sprostredkovania manželstva pravda nevykonan nič a keď sa mu niekto vyhrážal, že ho oznámi na policii, Sattler mu sľúbil, že mu peniaze vráti. Na to však nebolo prípadu a Sattlera posledne veľmi mnohí oznámili, následkom čoho polícia ho zatkla.

Zemetrasenie. V Jablonici, v Nitrianskej, 20. t. m. popoludní o 3. hod. pocítili dosť silné zemetrasenie, ktoré trvalo za dve-tri sekundy a sprevádzané bolo podzemným hukotom. Zemetrasenie pocítili aj na Brezovej.

Sľastným sa môže považovať ten človek už na tomto svete, za život ktorého sa toľkí ľudia modlia, ako za lekárnika *Fellera* v Stubici pre jeho podivný *Elsa-Fluid*. Michal Rajtik z Vistuku, o. p. Báhony (prešporská stol.) píše lekárnikovi Fellerovi nasledovný list: «Pochválen Pán Ježiš Kristus! Z hĺbokosti srdca nášho ďakujeme Vám všetci za váš požehnanie poskytujúci *Elsa-Fluid*. Keby sa kto chcel presvedčiť o skutočnosti, nech sa ma opýta a ja milerád dosvedčím každému, že: 1. Mária Cajkovič Jánova od bólov už nevedela čo má robiť, o 3 dni ju Fellerov *Elsa-Fluid* úplne vyliečil. — 2. Jozef Moravčík od bolenia zubov temer zblaznel. Niekoľko kvapiek Fellerovho *Elsa-Fluidu* ho uzdravilo. — 3. Katarína Peško Matejova mala zkaženú krv a myslela, že už musí zomreť, a hľa, Fellerov *Elsa-Fluid* a Fellerove *Elsa-pilulky* ju behom 4 dní úplne vyliečili. — 4. Tomáš Chorvát strašne trpel na žalúdočné krče, a 1 flaska *Elsa-Fluidu* mu pomohla. — 5. Terézia Križan už od rokov nemohla nohami pohybovať, 3 flasky *Elsa-Fluidu* tak ju vyliečili, že teraz už chodiť môže. — 6. Mária Csajkovics Pavlova už nemohla rukami pobyť, Fellerovmu *Elsa-Fluidu* má čo ďakovať, že je teraz už úplne zdravá a že zase robiť môže. — 7. Michal Ján od rokov trpel na prsné bóle a na pokazený žalúdok, Fellerov *Elsa-Fluid* ho ale chránil. — 8. Ja, Michal Rajtik sám som bol už od rokov ťažko chorý, nemal som žiaden appetít a vždy som ležal; odkedy užívam Fellerov *Elsa-Fluid*, som zdravý, ako chren.» — 12 flasiiek alebo 6 duplovaných flasiiek *Elsa-Fluidu* za 5 korún rozosiela franko Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Templom-u. č. 18. (Horvatsko, záhreb-ská stol.)

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Krajinský Púť do Lurdu.

Predsedia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierskym požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový púť poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásit sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Heinrich Fieber,

direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,

hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,

katechét, predseda Congre-
gácie.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púťu: *21. augusta 1904.* — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. " " "	370	"
III./a " " "	215	"
III./b " len s bytom	185	"

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Regulovanie rieky Moravy.

Rieka, ktorá prekročí svoje brehy, nešetří zaiste ani lúky, ani polia, lež pustoší všetko, čo jej do cesty padne. Tak nezbedná a nemilosrdná je aj rieka Morava. Aby sa tomu odpomohlo, dr. Ján *Csernoch*, krajinský vyslanec skalický, ešte dňa 9. decembra roku 1903. zadal na ministra orby interpelláciu o jej zriadení a regulovaní, jako nasleduje:

«Z udania viedeňskych novín to vidím, že rakúska vláda za minulých týždňov pojednávala s vyslancami provinciálnej vlády moravskej a usniesli sa na tom, že rieku Moravu regulovať budú od vtoku Bečvy až po Rohatec. Nás to tak nezaujima, bo celé regulovanie bude sa diať na zemi moravskej, avšak predsa je to dôležitá vec pre nás z toho ohľadu, že rozmnožená a rýchlejšie prúdiaca voda tým ľahšie zaplaví aj uhorské poľnosti. A pomimo toho, ctená snemovňa, menovaná kommissia držala poradu i o regulovaní uhorskej čiastky Moravy, a na tom sa usniesla, že, trebárs náramne potrebné je i toto regulovanie, nedá sa previesť. dokiaľ nedôjdu konca pojednávania s uhorskou vládou, čo je aj prirodzená vec, lebo Morava tvorí hranicu a na tom práve tak záleží Rakúsku, jako Uhorsku: toto je taká spoločná záležitosť, ktorú sama príroda utvorila a dá sa jedine spoločným usrozmútením usporiadať.

Ctená snemovňa! Tieto pojednávania však príliš dlhý čas trvajú. Jedenkrát spomenul vec tú vo snemovni Ján Trubiny, vyslanec, tehďajší minister orby aj odpovedal na jeho interpelláciu a uistil ho, že pojednávania vedú sa nerušene; ale ja sa obávam — ne Roma deliberante Saguntum pereat (po slovensky to znamená: aby počas radenia sa Rímu Saguntum nezahynulo) — že uhorský vidiek za takýchto dlhých pojednávani ešte o mnoho väčšie škody utrpí.

Rakúšania, a zvlášte Dolnorakúšania, nedočakaly zakončenie pojednávania s vládou uhorskou, lež tak pevnými valami opatrili svoj breh a tak vysoko vyzdvihli násypy, že keď sa Morava rozvodní, všetku vodu ženie na brehy uhorské, a tá potom nesčíselné škody a pustošenie zapríčiňuje. Voda Moravy, zvlášte pri Uhorsku, má veľmi plytké riečište; jej brehy sú veľmi nízke, takže po niekoľko dňovom daždi, čo druhá rieka ani nepocíti, hneď sa vyleje a nenajdúc v ceste žiadnej prekážky, po celom okolí pustoší. Sú obce, ako na pr. Dimburg, odkiaľ už celé domy a miestiská odnesie, umenšujúc tým uhorský chotár a zväčšujúc na druhej strane pôdu rakúsku; inde zase, ako na príklad v obciach Magyarfalve a Hochštetne zápasia s ustavičným nebezpečenstvom a teraz na pr. obec Kátov celá je pod vodou, takže obyvatelia o tom rozmýšľajú, že opustia svoje staré bydlisko a inam sa vysťahujú. Aj teraz celý vidiek od Skalice po Prešporok podobá sa moru, natoľko sa rozvodnila Morava.

Veľká čiastka obyvateľov toho kraja živi sa dočovaním dobytku a dorábaním zemiakov. Tieto dva tovary za dobrú cenu vedia odpredať v blízkej Viedni, lenže Morava skoro každý boží rok, ba v niektorom roku aj viac ráz vyleje; spustoší úrodu, odnesie seno a pozbaví ich týchto najdôležitejších dvoch článkov výživy. Od Skalice až po Devín nenachádza voda Moravy žiadnej prekážky. Len mesto Skalica má ešte zo starých dobrých časov pozostalé, ale teraz už slabé násypy, ktoré v obyčajnom počasí ochránia mesto, lúky a role obyvateľov, avšak za väčších dažďov nie sú vstave zadržat rázny prúd vody, ktorá tak bez prekážky pustoší všetko, čo jej padne do cesty.

Vezmúc toto všetko do ohľadu a nazdávajúc sa, že na zregulovanie rieky Moravy vzťahujúce sa pojednávania netvoría žiadnu krajinskú tajnosť, ktorej vyzradenie by snáď škodilo niektorému krajinskému záujmu; vezmúc do ohľadu ďalej i to, že snáď priaznivá odpoveď pána ministra bude vstave uspokojíť ustavične strachu plný a s ťažkosťami povodne zápasiaci ľud, osmelujem sa teda pritomne nasledujúcu interpelláciu zadať na ct. pána ministra orby.

Interpellácia na pána uhorsko-kráľovského ministra orby:

1. Jaká je terajšia poloha pojednávania vzťahujúceho sa na regulovanie Moravy?

2. Či je výhľad na to, že jako v Rakúsku, tak aj u nás započne sa regulovanie Moravy ešte behom 1904. roku?»

Minister orby dňa 14. apríla tohto roku dal odpoveď na interpelláciu, ktorú tiež uverejňujeme.

«Ctená snemovňa! Druhá interpellácia, na ktorú odpoviem, je tá, ktorú zadal ctený pán vyslanec Ján Csernoch dňa 9-ho decembra roku 1903. V tejto interpellácii sa pýtal, že jaká je terajšia poloha pojednávanií vzťahujúcich sa na regulovanie Moravy? A po druhé, že či je výhľad na to, že jako v Rakúsku, tak aj u nás započne sa regulovanie Moravy ešte behom 1904. roku?

Už od dávna čuť žaloby, že rieka Morava tak u nás v Uhorsku, jako aj v Rakúsku, mnoho ráz, takmer každoročne obnovujúce sa škody robí. Preto správa orby roku 1889-ho porobila potrebné kroky na plány, týkajúce sa sriadenia údolia Moravy a vyslala do Prešporoku aj jednu kommissiu. Kommissia tieto plány shotovila a predložila ich vláde.

Medzitým dovoľte povedať pánu vyslancovi Jánovi Csernochovi na ponos, nie v interpellácii, lež v odôvodňujúcej reči udaný, že totižto na rakúskych brehoch viac ráz stavali násypy, ktoré na uhorskú stranu ženú vodu. Čo sa tohto týka, mám šťastie oznámiť, že medzi dvoma vládami vzniklo usnesenie, že pokiaľ sa rozvrhy neprevedú, ani na rakúskych, ani na uhorských brehoch sa násypy stavať nemôžu, a až by sa také boly stavaly, tie sa rozrucať majú.

Teraz už z ohľadu na samú otázku oznamujem veľctenej snemovni, že z príležitosti prvých pojednávanií ukazujúce útraty činia 12,600.000 korún. Uhorská vláda shotovené plány a vrzvrh útrat prezrela, so svojej strany za veľké držala a žiadala, aby sa jednotlivé ceny o 35 procentov, ako tiež na nepredvídané veci vzatých 15 procentov na 10 procentov snížily, takže útraty boly by robily miesto 12 millionov asi 8,364 000 korún. Uhorská a rakúska vláda pokračujúc v pojednávaniach, konečne nastalo usnesenie, a síce tak, že všetky útraty ustálily sa v 8,364.282 korunách a 54 halieroch, z ktorých na Rakúsko padne 4,700.000 a na Uhorsko 4,600.000 korún. Na splatenie týchto útrat stalo sa usnesenie s pánom ministrom financií a dľa 30. §-u zák. článku XLVIII. z roku 1895. nenie prekážky na uskutočnenie otáznej záležitosti a síce tak, že zo 108 millionov korún vo spomenutom zákone odhlasovaných obráti sa na útraty regulovanií Moravy v prvých rokoch 2,485.000 korún. Čo sa týče ostatných útrat, neskoršie predložím udania v návrhu zákona, ktorý prednesieme, poznamenajúc, že 498.861 korún zvyšku sa ukázalo pomimo útrat v usneseníu určených, o ktorého splatení pojednávame teraz spoločne s pánom ministrom financií.

Dľa tohoto a z ohľadu toho, že útraty sú podelené na 10 rokov, nenie žiadnej ťažkosti, aby sa započala v najbližšom čase, snáď v roku 1904., istotne však v 1905. práca vzťahujúca sa na toto regulovanie.

Prosím, ráčte na vedomie vziať moju odpoveď.»

Na toto Ján Csernoch poznamenal:

«Ctená snemovňa! Odpoveď pána ministra orby s tým väčšou povďačnosťou prijímam, ponač keď som prezrel snemovni predložený návrh, nič som v nej nenašiel, čo

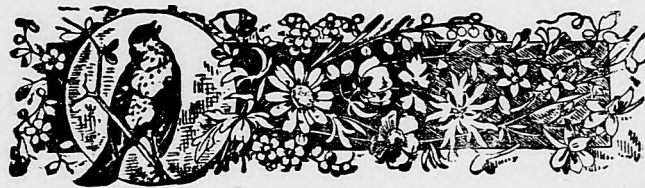
by vzaté bolo na útraty upravenia Moravy, a preto som sa obával, že sa záležitosť táto ešte oddiali, a že ten kraj až prineskoro obsiahne, aby konečne raz už pred ustavičným nebezpečenstvom zachránený bol. Tým lepšie padlo mi teraz počuť, že rozvrhy sú shotovené, a že so strany útrat sa obidve vlády usniesly.

Ale na jednu okolnosť predsa sa opovažujem vzbudiť pozornosť ct. pána ministra, a síce, jako mám isté povedomie, že so strany rakúskej regulovanie pri Rohatci chcú započat rozručaním stavu, v ktorom páde pre rýchle prúdenie vody nebezpečie hrozí uhorskej obci Kátov. Z tejto príčiny potrebné je regulovať predovšetkým poľný tok rieky Moravy, ťahajúci podľa obce Kátov.

Na toto som sa osmelil vyzvať pozornosť pána ministra.

Ostatne prijímam odpoveď.»

Odpoveď prijala i snemovňa. Teraz ešte zbýva, aby sa regulovanie čím skorej započalo.

DOPISY.

Biacovce (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Ani by som vás neunúval, keby ma ku tomu nepobádal zvláštny pád svojho druhu. Je to síce — čo chcem povedať — smiešna, ale skutočná a spolu pre rozmýšľajúceho poučlivá udalosť.

Zjavil sa totižto v našej obci striháč (barbír), ktorý strihá rýchle, a hlavná vec, že zdarma. Darmo je, postupujú v osvete, v modernosti aj dediny a v nich osadení halienkári. Amerika zadovážila frisúr (umelecky vyčesaných a vykolmovaných vlasov) a bajúzov už i mozoľujúcimi rukami pracujúcemu sedliakovi; teda vedľa toho postupovať musí aj moderný (nový) spôsob strihania a kolmírovanie «krásy» mužstva, totižto bajúzov; už tu viacej nepostačí, tým menej vyhovie strihanie sa po driernej móde. Túto páľčivú potrebu dosť zavčasu zbadal dedinský krémár, a preto, jako taký, čo v záujme svojho verného stáda hotový je i žertvovať (obete prinášať), dobre pochopil svoju úlohu, zadovážil rýchle novomódne nožničky barbirske a prevzal sám úlohu strihača, a síce zdarma (židovský fortieľ!). Nevie, čo povie na to mestský strihač, ktorý čo diplomovaný (!) od remesla daň platí, keď sa prípadne dozvie, že mu celkom nepatričný krémár zárobok odoberá. Strihá veľmi znamenite, ale jako necvičený, veľmi čudne.

Prišiel mi raz pred oči jeden taký ostrihaný. Poobzerám mu hlavu, videla sa mi byť trochu čudnou. Celá

do okola bola jakoby oholená, len na samom prostriedku hlavy nad čelom mal na spôsob štetca nechané niekoľko vlasov, snád k tomu cieľu, aby ho bolo začo vykvákať. Pýtam sa ho — ponevác mi to napadlo — že kto ho ostrihal?

— H... krčmár — vraj — mašinkou — rečie on.

— A za kolko? — pýtam sa ďalej.

— Zdarma! — povie on. — Len sa ma opýtal, keď už bol hotový, či mu nerozkážem naliať. Ale som mu (neviem či pravda!) odvetil, že má z čoho, aby si ulial.

Teda u nás krčmár zdarma strihá — jako počúvam — len tak z passije, aby len našiel spoločnosť, aby len bolo s kým sa poshovárať (pravda ťažko o suchu!).

Keď sa pýtam po príčine, ktorá ho viedla ku tak šlachetnej dobročinnosti, sotva sa mýlim, keď ju nachádzam v nasledovnom:

V našej obci tam od kostolnej strany veľmi neprajný vzduch (povetrie) začal šľahať na krčmársku budovu, práve na druhom konci obce, kostolu oproti postavenú. Týmto nákazlivým vzduchom (ktorý sršal — vraj — z pažeráka duchovného dráka) snád niektorí odstrašení, za dobré uznali strániť sa tej budovy, alebo aspoň tak zhusta ju nenavštevovať. Tu napadla velice podarená myšlienka nášmu krčmárovi; obliekol sa do kaftana barbírskoho a pod tým kepienkom vábi tých nezkúsených, najmä na krásu bažných a pyšných mladíkov, dobre presvedčený súc, že bárs on ten striháčsky úrad sám sprovediť bude bezplatne, kšeft predsa nevystane.

Drahí moji spoludedinčania! Ja, jako už od dávna vám všetko dobre prajúci spoluobčan len na to jedno by som vás chcel upozorniť, aby ste sa len ešte aspoň za čas po starodávnej móde strihať dávali; nájde sa v obci mnoho snád šikovnejších strihačov od X... krčmára, ktorý vďačne ostrihá, keď už nie za pán Boh zaplať, tak za paklík dohánu. U krčmára pravdepodobne (iste!) vynesie to vyššie. Merkujte, lebo teraz zanesiete a necháte v krčme u strihača len nepotrebné ostrihané vlasy, málo neskôr budú vám tam odstrihávané vačky, potom prejdu tie umelecké nožničky aj na role a rovno došť od územia strihať budú úrody, snád i zo samých pozemkov po brázde.

Bárs jak z ďaleka a široka počína tkať svoju sieť krčmár, aby vás do nej polapal, predsa dobre smýšľajúci človek popredku vidí jeho zámery, čo koňské kopytá vykukáva. Nedajte sa skrze samého «toho strihača», vysmiať, nedajte a nedoprajte mu ani len tej zdanlive vám nepotrebnéj vlny.

Na budúce, jestli dovolíte, pravdepodobne zase vás p. redaktor navštívím. *Ludák občan.*

V Trnave advokátska kancelária

pána *dra Milana Ivanku* nachodí sa v dome kráľovského notára pána *Thináglu*. (Dolná-hrubá ulica číslo 19.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Nezdravý. Jestli sa ukazujú u vás voľajaké rany, vtedy ste v nebezpečnom položení. Ale dá sa všetko napraviť, len treba hľadať spoľahlivého lekára. Vy musíte dobre vedieť o tom, že sú aj súkromní lekári, a zas aj na klinike takí, ktorí budú vašu chorobu zdarma liečiť. Hneď hľadajte pomoc, ináč budete oplakávať nedbanlivosť svoju nielen vy, ale aj dietky vaše. Ponevác nevieme, nakoľko je vyvinutá choroba vaša, radíme vám: Pite na miesto vody odvar z týchto zelin: Žihlavové listy, praslička, bazové listy, šalfia. Jiesť: mlieko, syr, lekvár, zeleniny nekyselé, pečené mäso, prížu, vajce. Žiadne liehoviny piť nesmiete.

J. K. Budapešť. V minulom čísle ste mohli čítať už dopis o tom istom predmete, o ktorom vy píšete. Na prví dopis sa nepamätáme. Ale radíme vám navštevovať «Kal. del. Kruh». Z novin dozviete sa o jeho novej miestnosti. V nedeľu po poludní máte snád čas slobodný.

Fatranský. Vďaka za všetko. Na tú, pred rokom zaslanú rozprávku sa nepamätáme. Tu je práce až na zbyť. No Pán Boh nám pomôže.

Hrdoš. Dosaďadne práce vaše ubezpečujú nás, že sme vo Vás veľa získali. Srdečná vďaka za teraz poslané. Musíme si to však trochu preštudovať.

J. S. Košice. Prosíme Vás, ráčte nám čím viacej adries nasberať v Sáriši, alebo aj v Zemplíne, a nám tieže sdeliť. Chceme ta dačo poslať. Či by nebolo možné prísť Vám dakedy do Pešte? Dr. Prohászka zaujíma sa o náš «Kat. del. Kruh» i prisľúbil, že príjde na naše druhé valné shromáždenie, ktoré budeme mať v druhej polovici mája. Mladíkov našich srdečne pozdravujeme!

X. Y. F. Kamenec. Dopis váš my aj bez vašej prosby sme nechceli uverejniť. Veď sme vám v tom smysle aj odkázali minulé.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena? Akiste žiadna.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdeca Ježišovho»

Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat). knižka behom desať rokov päťkrát vydaná bola, dovedna v 48 tisíc výtiskoch. — K dostaniu je u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostat. pošta Liptó-Rózsahegy. Za vopred zaslaných 13 korún 50 halierov pošle 20 výtiskov frankované.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfí, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Znížené ceny. Knižka: «K čomu vedie opilstvo» smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu stojí odteraz miesto 20 hal. len 12 halierov. Dvadsaťpäť kusov 2 koruny 50 hal. 50 kusov 4 koruny. Za tie isté znížené ceny dostať aj knižočku «Chlieb Svätého Antona», alebo: «dva obrázky z pobožného života» od Zaoska. Pre tieto knižky máte písať takto: «Posol Svätého Antona». Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia na «Posla Sv. Antona» obdržia jednu z týchto knižoček *zdarma*.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knihtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o tak-

zvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite *údom III. radu sv. Františka*.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Vážne upovedomenie pre hospodárov. Množstvo podakujúcich a vďaku činiacich listov svedčí, že «generála Dewetta delovo-ocelová kosa» je významného druhu dobrá kosa. Kto si teda vie dobrú kosu vážif, nech sa obráti s dôverou ku pánu Pavlovi Sohr, Somogy-Szill, ku jedinému dodavateľovi týchto kôs, ktorý každého na čas a statočne vyslúži, na otázky a dotazy obratom pošty odpovedá, Cenníky zdarma a franko posielá. Obširnejšie možno sa dočítať na 15-tej strane v ozname.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 8·05—8·70, peštianska K. 8·00—8·50, belehradská K. 8·00—8·55, banátska (76 kilogramová) K. 7·00—8·90. — *Raž*: K. 6·35—6·60. — *Jačmeň* na krm K. 5·80—6·10. — *Ovos*: prvotriedny 5·75—6·00, druhotriedny 5·60—5·85. — *Kukurica*: K. 5·30—5·40. — *Repica*: K. 10·35—10·55. — *Prosó*: K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	14·40	13·80	13·20	12·50	12·40	12·00	11·60
			č.	7	7½	8	
			K.	10·80	9·60	5·80	

Otruby: K. 4·20, hrubé K. 4·30.

Datelinové semä: lucerna K. 54·00 do 62·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4·00—4·40, žlté K. 5·00—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. —. *Hrach*: K. 12·—13·00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14·00—15·00. — *Konopné semä*: K. 9·00—9·25. — *Lanové semä*: prima K. 12·90—13·00. — *Rasca*: K. 29·00—30·00. — *Mak*: sivý K. 24·50—25·00, modrý K. 26·00—27·00. — *Ladník*: K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 69·00—69·50, kockový K. 71·00—71·50, kandis biely K. 72·00, žltý K. 68·50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 46·00 prima ruský (***) K. 43·00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 14·25—14·50, slavovský (1903) K. 14·25—14·75 za 50 kilogr.

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. *detské sukienky* 20 kr. *dobierkou zasiela*: **ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, príjem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

Najlepšie

K o š e

dodáva známá firma,

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Cechy).

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctive zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Hľadajú sa s dobrej rodiny pochádzajúci

14—15 chlapeci za učňou,

ktorý v rezbárčine dreva úplné vycvičenie dostanú do sochárskej umelecko-dielne p. **Hölzel Mór a synovia, Bártfa, Kossuth Lajos-u. č 7.** Blížšie vysvetlenie v kancelárii ústavu možno dostať.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseľuje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lúpaní, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov po-
 žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraní krve, krčoch, proti

Nietajni prostriedok

hlavných nemociach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 400 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

JÁN KONRÁD

I. hodinová dielňa a výnimečný obchod v BRNE (Česko).

800

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydličky
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Amerikánske a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

není kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepaci peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť použiť zebý si túto okrásľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je.

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod.

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobičkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Kolozvár barón Bánffy jeho exell.
S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

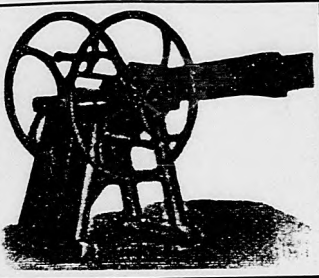
Zasielku s jedacím servicom som chdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobičku s amerického patentirovaného striebra pošlú.
Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľičkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hľnu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje** na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

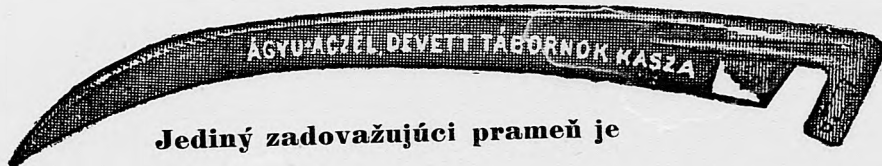
v Bytči (Nagy-Bittse).

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kós generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta z delovej ocele sú:	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
	95 kr.	1 zl.	1 zl. 00 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal náčinie ku nakutin, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici. S kosou z delovej ocele generála Devetta, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cenná britvová pošva zdarma.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť zo života. — Rozpráva: **ONDREJ FABIAN V TURKEVE.**

Napodobnenie tisku je zakázané.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkušil osov čítania, ako môj otec, ktorý bol ťažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdočnú krč, črevové neduhy, namálokrevnosť,** každý rok ho na-

padla **červienka** a pritom **klopanie srdca.** Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel neborák aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápily **lámka a rheuma, bolel ho driek,** mal strašné lupanie a nebolo mu žiadnej pomoci. Už-úž vzdal sa toho, aby vyhadzoval groše na lieky, do perín zakrútený celý deň sedel pri kachloch a čítal z modlitebnej knižky a z kalendárov. Naraz vám zkríkne: — To je ono!... — Čo? — pýtali sme sa ho.

— To je ono! — opakoval stavec a ukazoval na jednu poviedku s nápisom **«Tajomstvo jedného starca»**, v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiadon liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku chýrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z lekárne **Eugena V. Feller** v **Stubici**, Templom-utca 18. sz. (záhrebská stolica), ktorý nielen jeho vyliečil, lež ešte aj mnohých iných ľudí v obci. Nechceťi sme pokaziť nášmu úbohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žiadosť dali sme mu doniesť z lekárne **Eugena V. Feller** v **Stubici**, Templom-utca 18. sz. za 5 korún 12 flášiek toho «Elsa-Fluidu», lebo menej nepošle. Pán lekárnik na poštovú dobierku poslal nám jeden tucet flášiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedeť, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku z tohto voňavého «Elsa Fluidu» a každé rano a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9. dňa sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa onedlho každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-divúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto začal užívať Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Velký a ešte iných 20 ľud. mali **klanie, bolenia drieku**, bolela ich **hlava a kríže**, veľm **kašľali**, mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Žena Karola Erósa mala **závrat**, bolely ju **prse** a mala **horúčku**. Gazdina pána farára dostala na tvári **otvar**, na nohe mala zastaralú ranu, **bolel ju krk**. Ondrej Zázvorka a jeho šestero detí trpelo na **žltáčku, žalúdočnú neduhu**, mali **zatvrdnutú stolicu a hlísty**. Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoce úplne vyliečil.

Elsa-Fluid stal sa ustavične viac chýrnejšim, chudobní ľudia poskladali svoje groše a mnohí si objednali dohromady **4 tucety za 16 korún**, aby im to takto lacnejšie vyšlo. Tento liek osoží aj drúbéži a ošipánym. Môjmu starému otcovi nedalo pokoja, ako by mohol preukázať svoju vďaku pánu Eugenovi **V. Fellerovi**, ktorému mohol ďakovať celé svoje zdravie. Keď raz prišiel z kostola, povedal mi takto: To môžem čítaniu ďakovať, že som v kalendári na tento dobrý liek prišiel, ktorý bol ochrancom môjho života, sadni si teda syn môj a napíš lekárnikovi Fellerovi, ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid**, a aby nešanoval groše, ale aby dal vytláčif do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid. — Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu a chrániť sa chcete od všetkých iných bercenných padelanín, takto adressujte:

Eugen V. Feller, lekárnik

Stubica, Templom-utca 18. sz. (záhrebská stol.)

Daj Pán Boh, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul a každému tak výsledne osožil ako môjmu starému otcovi.

Len napodobneniny nekupujme, lebo načo napodobneniny kupovať, keď za tie isté peniaze opravdový Fellerov Elsa-Fluid tiež možno dostať? Pozorujeme teda na meno «Feller».

Pravý **FELLEROV ELSA-FLUID** (Fellerov-Fluid v essencií príjemne voňajúcich bylín so známkou «Elsa») musí na všetkých úpravách a na každej fláške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a одобrený.

Ceny na dobierku alebo pri vopred saslani peňazí:

12 fliaš alebo	6 duplovaných fliaš	5 korún	— hal.
24 « «	12 « «	8 «	60 «
36 « «	18 « «	12 «	40 «
48 « «	24 « «	16 «	— «
60 « «	30 « «	20 «	— «

S návodom k upotrebeniu, s portom a škatulou. Niže 12 flášiek sa nepošle.

Len Fellerov-Elsa-Fluid je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí žiadúco je písať list rekommandovaný.

Ku Elsa-Fluidu odporúčajúce, ako najlepšie, najlacnejšie a tisícraz vprobovaný prostriedok na prehnanie Fellerove **Elsa-Rebarbara-pilulky**.

Úplne neškodné. Účinkujú rýchle, iste, bezboľastne, zvyšujú chuť k jedlu a napomáhajú trivene, čistia a uľavujú bóle a choroby žalúdočvé a tráviacích ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) spolu s návodom užívania **4 koruny franco**. Neséiseiné uznania a poďakovacie listy!

ZDARMA dostanú objednávatelia po každom opätovne objednanom tucete Elsa-Fluidu 1 flasku.

Osem ročné dievča čez celú zimu trpelo na nohi bolenia a kroz «Elsa-Fluid» za jeden týžden celkom vy-zdravelo.

Josef Kraják
Nemcsény (Tekovská stol.).

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela.

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utca 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekární «Nádor» dra **Eggera Váci-körut** č. 17. a v lekární **Bélu Zoltána**, Szabadság-tér.

Chránme sa od napodobno-vateľov.

Na proty blavy bolenia hučanie v ušach, zubov, žalúdka, pichaniu, ranách, slovom pri všetkých nemocáh s dobrým úspechom účinkuje «Elsa-Fluid».

Juraj Király
Svätý-Lavrinec (Barananská stolica).